

"На зградата на Парламентот во Канада, во кулата горе, има воен музеј каде пишува дека канадските војници зеле учество во Првата светска војна во Македонија. И еден друг документ, од библиотеката на Универзитетот 'Мек мастер' во Хамилтон (весник од 1903 година), сведочи за постоењето на Македонците. Доколку тогаш постоеја Македонци, како денес тие не постојат".

Пишува: Жаклина МИТЕВСКА

Господинот Зисо Василиев е роден во селото Руља, Леринско, но веќе долго време живее во Хамилтон, Канада. И тој е дете бегалец од Егејскиот дел на Македонија. Всушност, во април 1948 година, на седум ипол годишна возраст, во бранот на децата бегалци, заедно со неговиот брат, пристигнал во Романија.

Потсетувајќи се на тие денови, Василиев вели:

"За време на Граѓанската војна во Грција, два пати дневно бевме бомбардирани од грчката фашистичка армија. За да нè спаси, Меѓународниот црвен крст нè однесе во источните држави. Заминавме околу 30.000 деца. Од моето село бевме 211 деца, на возраст од 2 до 14 години. Во Романија нè однесоа во градот Синаја, односно во палатата на царот, што всушност беше хотел за високите гости кои доагаа да го видат.

НИЕ МАКЕДОНЦИТЕ ВО ХАМИЛТОН СМЕ МАЛА ЗАЕДНИЦА И ПОВЕЌЕТО СЕ ОД ЕГЕЈСКИОТ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА, ЗИСО ВАСИЛИЕВ

Романија нè прими со отворени раце. Од Синаја заминавме во Тулгеш, каде бевме сместени во воена касарна, останата од времето на Австро-Унгарија. Таму почнавме да го изучуваме македонскиот јазик, но кратко. Учителите ги

испратија во Бугарија, на курс за да научат бугарски јазик. Се вратија назад и нè учеа бугарска азбука. Повторно нè вратија во Синаја, по што нè однесоа во градот Орадеа близу унгарската граница. Оттаму повторно во Тулгеш, каде

ДОКОЛКУ ВО 1903 Г СВЕТСКА ВОЈНА ПОС КАКО МОЖЕ ДЕНЕС

ДОКУМЕНТОТ КОЈ СЕ НАОГА ВО БИБЛИОТЕКАТА НА УНИВЕРЗИТЕТОТ "МЕК МАСТЕР" ВО ХАМИЛТОН (ВЕСНИК ОД 1903 ГОДИНА) СВЕДОЧИ ЗА ПОСТОЕЊЕТО НА МАКЕДОНЦИТЕ

Зисо Василиев е долгогодишен член на организацијата "Обединети Македонци" во Канада, која финансиски ја помагал. Вели дека оваа организација претходно имала свој огранок во Хамилтон, но сега веќе го нема. Повеќе години бил секретар во црквата "Св. Наум Охридски" во Хамилтон, сега не е во управата, но е нејзин активист. Пред многу години во Хамилтон имало македонски фудбалски клуб, кој денес не функционира. Иако Канада им ги дава сите права на Македонците, дури и финансиски го помага изучувањето на македонскиот јазик, сепак во Хамилтон тој кратко се изучувал, за разлика од Торонто каде сè уште се учи.

завршив седмо одделение. Во Орадеа бев во гимназија, а во градот Глужд конкурирав за да се запишам на факултет, но не успеав. Грците даваа две стипендии. Аплициравме 12 деца, ние во Романија бевме под контрола на Грците. Заминав во градот Горни Тимиш, голем индустриски град. Една година работев како книговодител. Во градот Брашов дојдов како стипендист и завршив политехника (универзитет за технички науки). По завршувањето на факултетот, три години работев како инженер во една железарница во градот Галатц. Од таму, во 1969 година, заминав за Канада кај мојот брат, кој претходно од Романија го вратија кај партизаните за да учествува во Граѓанската војна во Грција".

ПРАВТА НА МАКЕДОНЦИТЕ

На почетокот во Канада го препознавале како бегалец од источните држави. Сепак, Канада му овозможила да го научи англискиот јазик, но и да заработи. Седмично заработувал по 37 до-

лари, што било недоволно, толку колку да се преживее. Подоцна се вработил во тамошната најголема железарница, каде работел речиси триесет и две години. Сега е пензионер. Василиев е долгогодишен член на организацијата "Обединети Македонци" во Канада, која финансиски ја помагал. Вели дека оваа организација претходно имала свој огранок во Хамилтон, но сега веќе го нема. Повеќе години бил секретар во црквата "Св. Наум Охридски" во Хамилтон. Сега не е во управата, но е нејзин активист. Пред многу години во Хамилтон постоел македонски фудбалски клуб, кој денес не постои. Иако Канада им ги дава сите права на Македонците, дури и финансиски го помага изучувањето на македонскиот јазик, сепак овој јазик кратко време се изучувал во Хамилтон, за разлика од Торонто каде Македонците го изучуваат својот јазик.

"Во Хамилтон - додава Василиев - има млади Македонци, но оние кои таму се родени многу слабо говорат македонски. Повозрасните се оженија со жени од други нации и се измешаа. Во црква доаѓаат многу ретко, за венчавање, за крштевање. Старите изумреа, а младите не се толку заинтереси-

**ОДИНА И ВО ПРВАТА
ТОЕЈА МАКЕДОНЦИ,
ДА НЕ ПОСТОЈАТ!**

**СПОМЕН-ПЛОЧАТА ЗА КАНАДСКИТЕ ВОЈНИЦИ
КОИ УЧЕСТВУВАЛЕ ВО ПРВАТА СВЕТСКА ВОЈНА**

рани. Ние Македонците во Хамилтон сме мала заедница и повеќето се од Егејскиот дел на Македонија".

Говорејќи за Македонија, односно за спорот кој Грците ни го наметнуваат нам Македонците во однос на името на нашата држава, Василиев вели:

"На зградата на Парламентот во Канада, во кулата горе, има воен музеј каде пишува дека канадските војници зеле учество во Првата светска војна во Македонија. И во еден друг документ, кој се наоѓа во библиотеката на Универзитетот 'Мек мастер' во Хамилтон (весник од 1903 година) пишува за Македонците. Доколку тогаш постоеја Македонци, како денес не постојат".

Зборувајќи, пак, за грчкото лоби, кое е силно развиено во светски рамки, тој коментира:

"Во Хамилтон нема официјално грчко лоби, тоа е развиено во Торонто каде има многу богати Грци. Но, кога има некој протест против Македонците, ги собираат сите Грци. На пример, кога Канада ја призна Република Македонија под уставното име, ги собраа Грците од Хамилтон и ги однесоа во Отава за да протестираат. Но, не успеаја во протестите, и тоа благодарение на нашиот Луј Темелковски, кој е првиот репрезентативен претставник на Македонците во Парламентот, за што лично му честитав. Инаку, се дружам со Македонците во Торонто, покрај многуте цркви, таму има и пензионерско друштво 'Гоце Делчев'. Се собираме околу 200 пензионери и, одвреме-навреме, играме шах, карти, а најмногу разговараме за Македонија".

ПОСЕТА НА РОДНОТО СЕЛО

Василиев неколку пати се обидува да го посети родното село. Додека компјутерската мрежа на граничните премини не била толку развиена, некако успева да влезе во Грција и да го посети родното село. Но, потоа го враќале од границата со објаснување дека не може да ја помине поради други причини. Поради таквиот став на граничните служби често негодувал, при што објаснувал дека неговата куќа е во Канада и дека сака да оди во селото за да го види гробот на неговите дедо и баба. Обидите биле безуспешни. Не можел да реагира кај канадските служби, зашто канадските правила велат дека Канада може да ги брани своите граѓани во сите држави, освен во онаа во која се родени. Затоа внимавал да не се случи некој поголем инцидент. Последниот пат влегол во Грција заедно со роднини од Романија.

"Патувавме преку Гевгелија, а кога видоа автомобил со романски регистарски таблички како се движи по европската лента, нè оставија да влеземе, а не ни ги побараа ниту пасошите. Мислеа дека и јас сум Романец. Во моето село бев четири дена. Мојата куќа е урната, спиев кај една братучетка. Тогаш на сред село се појави еден човек, кој живее во Торонто, а знам дека работи за грчката тајна полиција. Првиот ден ме виде, но останатите денови не излезе од куќата, му беше срам да не се сретне со мене. Вториот ден сигурно ја известил тајната полиција, по што дојде еден грчки полицаец за да слушне што им говорам на селаните. Седна со нас, со нас се напи и кафе. Всушност, тој не беше чист Грк, го препознав по зборовите кои ги изговараше. Во црквата во с. Руља имињата на иконите се пречкртани со сина боја и се напишани на грчки јазик. Кога бев во Грција го посетивме и селото Желево. Во Букурешт има друштво на Грците. На децата кои живеат во Романија, а имаат грчко потекло, Грците бесплатно им организираат посета на Грција за да ги запознаат нејзините убавини и да учат грчки јазик. Истото се организира и за мал број деца кои се останати во Егејскиот дел на Македонија, за да не седат дома со бабите и со дедовците и да учат македонски. Кога се враќав преку Лерин со мене беше и еден друг човек, Австралијанец, кој има грчки пасош. Тој отиде кај службениците, а граничарот го фрли мојот пасош прашувајќи го каде се наоѓа Руља. Австралијанецот му одговори дека тоа е старото име на селото. Граничарот се чудеше како воопшто сум влегол во Грција, зашто при влегувањето не ме регистрирале.